

THESES PERIPATETICÆ  
 EX TOTO PHI-  
 LOSOPHIÆ  
 CVRSV SELE-  
 CTÆ

ET  
 IN CATHOLICA CE-  
 LEBERRIMA QVE ACAD-  
 EMIA INGOLSTADIENSIS

A  
 Duobus è SOCIETATE IESV in publi-  
 cam disputationem positæ. Calend. Iul.  
 Anno Christi M. DC. XIV.

*Andria M...*  *Carolo Hell...*

INGOLSTADII,

Ex Typographeo Ederiano, apud Elisa-  
 betham Angermariam.

# IESU CHRISTO, MAGNÆQUE MATRI V.

Ex Logica.

THESIS I.

**L**ogica docens, quæ est habitus simpliciter practicus, & ad alias scientias ad-  
discendas moraliter necessarius, definitur: Ars instrumentalis docens facere  
rectam dissertationem. Utens Logica, est quiuis habitus realis à Logica do-  
cente distinctus, in quantum regulis logicis utitur. Strictius verò est quiuis  
habitus de quacunque re, probabiliter differens.

2. Materiale significatum vniuersalis sunt plures res singulares possibiles,  
pro vt inter se formaliter sunt similes. Formale verò, seu forma à qua res per extrinsecam de-  
nominationem dicuntur vniuersales, est vnitas conceptus abstractiui, non quatenus inhaeret  
intellectui, sed quatenus vniformiter repræsentat naturam sine differentis indiuiduantibus,  
& per illum potest natura ab intellectu in pluribus vna cognosci, aut de pluribus prædicari.  
Vniuersale ita acceptum, est quoddam genus ad suas quinque species: Genus scilicet, Speciem,  
Differentiam, Proprium, Accidens.

3. Genus de speciebus prædicatur vt totum; non vt pars. Species subalterna, quæ talis non  
est vniuersalis, sola verò species infima constituit secundum prædicabile. Differentia inferi-  
or formaliter non includit superiores. Solum Proprium quarto modo est quartum prædica-  
bile respectu specierum si genericum, respectu indiuiduorum si specificum sit. Accidens prout  
opponitur essentia (excluso tamen Proprio) constituit adæquatè quintum prædicabile. In-  
diuiduum prout à parte rei existit definiti vniocè non potest, potest autem prout subest se-  
cundæ intentioni prædicabilitatis de vno.

4. Ens prædicamentale, seu quod in aliquo ex decem prædicamentis directè ponitur, debet  
esse reale, per se, completum, incomplexum ac finitum. In prædicamento substantiæ omnis  
substantia ponitur concreto nomine significata, præter Deum. In reliquis verò nouem sola  
accidentia (à substantia saltem modaliter, inter se verò ad minimum ratione distincta) tam  
in concreto, quàm in abstracto collocantur. Quantitas discreta, seu numerus rerum materia-  
lium, etsi in summo rigore excludi debeat à prædicamento, secundum tamè communem lo-  
quendi modum vt species Quantitatis admitti potest.

5. Relatio à fundamento differt modaliter, eius solum officium est respicere terminū rea-  
lem, actu existentem, & absolutū, tam in relationibus mutuis, quàm non mutuis. Prædicamen-  
tum Actionis & Passionis tantum sub se continet actionem & passionem accidentalem, Vbi  
est modus absolutus à quo adæquatè sumpto Situs sola ratione distinguitur: Quando est du-  
ratio intrinseca accidentis, secundum Aristotelem verò formaliter est denominatio extrinse-  
ca à tempore cælesti. Habitus est modus aliquis corporis ex eo quod vestitum, vel ornatū est.

6. Conceptus (secundum Aristotelem non tam signa quàm formales imagines ac simula-  
cra rerum) sunt iidem apud omnes circa idem obiectum. Voces autem tam illos quàm obie-  
ctum immediatè significant. Verbum essentialiter cõsignificat tempus, & prout copulat prædi-  
caram cum subiecto est vera ac essentialis & formalis pars orationis. Verbum infinitum po-  
test manere in enunciatione affirmatum. Enunciatio, cuius passiones sunt significare verum  
vel falsum, est verum genus ad affirmationem & negationem, analogum verò respectu enun-  
ciatio-

ciationis simplicis & coniunctæ. Quæcunque propositio singularis de futuro contingenti  
est determinatè vera vel falsa.

7. Verbum prout est nota compositionis, non est terminus propositionis. Conuersio fit  
tantum inter extrema, copula semper ac immobiliter se habente ex parte prædicati. Tantum  
duo sunt principia regularia syllogismorum; Dictum de omni, & Dictum de nullo. Syllogismus  
simpliciter includit conclusionem tanquam partem essentialem. Inductio non est conse-  
quentia formalis, ad syllogismum tamen reduci potest.

8. Præcognita sunt tria Subiectum, Passio, Principia. De subiecto, in hac saltem vita, actua-  
lis existentia, seu Quod est, Quid rei verò non in omni demonstratione, etiam Propter quid,  
prænoscendum est. De Passione Quid nominis; de Principiis, quod vera sint præcognosci o-  
porter, Præcognitiones non necessariò totam demonstrationem præcedunt. Maior prius  
tempore cognoscitur conclusio; Maiore verò & Minore cognita statim simul sentitur con-  
clusio. Assensus conclusionis necessariò pendet à præmissis, à quibus effectiue productus est,  
in quas simul idem ferri potest, indirectè tamen, Demonstratio est genus vniocum ad de-  
monstrationem Propter quid, & Quia. Definitio formaliter sumpta non potest demonstrari,  
potest autem materialiter sumpta.

9. Habitus Principiorum non sunt nobis ingenti; an dentur circa principia vniuersalissi-  
ma dubium est. Assensus principiorum non iuuat inductio singularium vt verum motuum,  
etsi ad illum perutilis sit. Habitus scientiæ naturalis necessariò requirit euidentiam & obie-  
ctum vniuersale ac necessarium, quoad connexionem terminorum. Vnitas ac distinctio sci-  
entiarum totalium desumitur aliquo modo ex diuersa abstractione à materia. De eadem de-  
niquè re simul & scientia & opinio haberi potest, per diuersa tamen media.

Ex Physica.

10. Physica est scientia speculatiua corporis naturalis quæ talis. Principia generationis sub-  
stantialis sunt tria, materia, forma, priuatio. Materia est pura potentia subiectiua, secundum  
suam existentiam dependens à forma non vt à causa, sed tanquam à conditione sibi natura-  
liter debita. Ingenerabilis ac incorruptibilis, vna specie infima in omnibus corruptibilibus,  
atque eadem etiam numero in genito & corrupto. Priuatio est absentia formæ in subiecto  
apto eam habere; alia est proxima, alia remota: illa exercet rationem principij in instanti  
generationis. Formas substantiales dari, etiam in elementis, à posteriori colligimus.

11. Natura est Principium intrinsecum non tantum actiuum, verum etiam passiuum, & causa  
motus & quietis, in quo primò inest per se, & non secundum accidens. Hæc ratio naturæ, &  
formæ, etiam rationali, & materiæ analogicè communis est. Causarum per se genera sunt  
quatuor. Materiæ causalitas in fieri est vnitas, seu generatio passiuæ, in factis esse vnio, quæ  
vt à forma, cum qua suo modo identificatur, dependet, est eius quoq; causalitas; Cuius vt &  
materiæ effectus adæquatus est compositum, quod ab illis iunctim sumptis sola ratione differt.  
Potest vna forma supernaturaliter plures informare materias, & vna materia plures susten-  
tare formas totales.

12. Causalitas Efficientis est actio, effectus adæquatus compositum, cuius productionem  
si substantiale sit, forma substantialis efficienter ac principaliter, vel in eius absentia aliqua  
causa superior, Accidentia verò instrumentaliter effectiue attingunt, non tamen absque con-  
cursu causæ primæ, qui est ipsa actio causæ secundæ, pro vt à Deo etiam immediatè depen-  
det, qui agens naturale ad actionem singularem determinat. Accidentium quorundam prin-  
cipium effectiuum est sola forma substantialis, quorundam solum accidens, & quidem cre-  
brius. Idem numero effectus potest supernaturali potentia à pluribus causis totalibus simul  
totaliter agentibus procedere, atque etiam naturaliter ab illis dependere si diuisim appli-  
centur.

13. Exemplar ad genus causæ efficientis reuocatur, & est imago vitalis rei producendæ ab  
artifice in intellectu expressa, directiue concurrens ad opus faciendum, Causalitas finis est  
efficax voluntatis intentio. Ratio secundum quam causalat est solum bonum, siue verum siue

apparens per intellectum apprehensam: quæ apprehensio solum est conditio sine qua non. Tantum agentia intellectualia agunt propter finem, bruta enim materialiter potius quam formaliter participant causalitatem finis. Inanimata verò agunt propter finem quatenus subsunt directioni auctoris naturæ.

14. Quantitas formaliter consistit in tali extensione partium, ut secundum illam partes proximè aptæ sint diuersa loca naturaliter necessariò occupare, atque inter se impenetrabiles esse. Componitur ex partialibus quantitativis, mediantibus tamen indiuisibilibus, realibus, actualibus inter se diuersis & potentia infinitis. Subiectum inhaesionis est materia prima illi coæua & realiter ab ipsa distincta, secundum partes ac terminos partibus ac terminis quantitatis respondens. Quo etiam modo quantitas est subiectum inhaesionis reliquorum accidentium materialium. Infinitum actu posse dari negamus.

15. Motus est actus entis in potentia prout est in potentia, quæ definitio conuenit omnibus quatuor speciebus motus; Generationi scilicet Augmentationi, Alterationi, & motui locali: & sic sumptus essentialiter nec successiuus nec instantaneus est: differt ab actione solatione, à passione verò, (quæ materialiter eadem est cum actione) secundum rationem completam solo nomine, Speciem suam sumit à termino. Vnitatem ab vno numero mobili, termino ad quem, & vno tempore. Non in omni motu datur primum & vltimum mutatum esse. Indiuisibile separatum potest sine alio modo supernaturali moueri.

16. Immobilitas loci defumenda est ab Vbi. Naturaliter nec duo corpora in vno loco, nec vnum in pluribus esse potest, potest autem virtute diuina etiam commensuratiuè in pluribus esse. Vbi corporeum est modus realis corpori intrinsecus, per se independens ab extrinseco continente habens respectum transcendentalem ad spatium imaginarium. Angelis, substantiis, accidentibus materialibus secundum se conuenit vbi definitiuum, media verò quantitate duobus posterioribus conuenit Vbi circumscriptiuum, quod tamen Angelis conuenire non potest. Vacuum nullum datur virtute naturali, motum quemcumque in vacuo priuatiuo admittimus si non necessariò pendeat ab influxu cæli, aut per illum nouum vacuum fiat.

17. Duratio est permanentia rei in existendo ratione differens ab existentia. Alià est permanentia, alià successiua: duratio successiua motus celestis quatenus est mensura, nostrarum actionum dicitur tempus. Res vt tantæ incipiunt & desinunt intrinsecè, sicut & indiuisibilia motus & temporis. Res successiua absolute sumptæ incipiunt & desinunt extrinsecè. Quæcumque sunt aut corrumpuntur in instanti incipiunt intrinsecè & desinunt extrinsecè. Res quoque indiuisibilis, extrinsecè incipere & intrinsecè desinere naturaliter potest.

#### Ex Libris de Cælo.

18. Præter hunc Mundum et si defacto alius non sit, plures tamen numero & specie diuersos ac essentialiter perfectiores in infinitum possibiles esse non negamus: imò etiam hunc ipsum quoad res permanentes ab æterno esse potuisse. Cælum (quod est causa vniuersalis, & perfectius omnibus inanimatis & animatis, præter hominem) incorruptibile esse docet Aristoteles, secundum quem & materia & forma à sublunariis distinguitur, sicut & reliqui cæli inter se. Probabilius est lunam & cæteras stellas non habere lumen innatum sed illud mutuari à sole.

19. Elementa in propriis locis nec grauitant nec leuitant. Grauiac leuia proximè mouentur à sua grauitate & leuitate. Proiecta per impulsum impressum, qui secundum se in instanti producit, corrumpitur verò successiue per solum defectum causæ conseruantis. Motus naturalis corporum leuium & grauium augetur in fine, projectorum in medio. Proiecta in puncto reflexionis nonnunquam quiescant negatiue, nonnunquam priuatiue; & ab obstaculis efficienter reflectuntur.

#### Ex Libris de Generatione.

20. Generatio substantialis est mutatio totius nullo sensibili remanente vt subiecto eodè, estque

estque vera actio essentialiter vniuersa formæ cum materia, à præcedente alteratione re ac ratione distincta, quæ secundum latitudinè intensiuâ spectata semper instantanea, secundum extensionem verò subiecti nec instantanea, nec essentialiter successiua est. Et quamuis in productione & corruptione in animatorum in genere substantiæ, resolutio semper fiat vsque ad materiam primam, in viuacium autem ortu & interitu formæ partiales cum materia remaneant, in genere tamen accidentis, in omni generatione substantiali, eadem accidentia communia manent in genito, quæ fuerunt in corrupto.

21. Alteratio est mutatio secundum qualitatem contrariam remanente subiecto sensibili eodem: strictè sumpta pro termino habet tantum qualitates contrarias tertie species, & quamuis non essentialiter, ordinariè tamen tam quoad intensiorem, quam quoad extensio-nem est continua & successiua. Est autem intensio, additio nouæ & indiuidualiter perfectioris qualitatis ad qualitatem præexistentem in eadem parte subiecti, remissio contra est mutatio negatiua ad priuationem perfectionis gradus.

22. Augmentatio formaliter est mutatio ad maiorem quantitatem, mediante aliquo nouo indiuisibili, nec augmentatio viuacium essentialiter distinguitur à non viuacium, illa tamen à accidentaliter perfectior; & licet viuens secundum omnes partes heterogeneas augetur, manet tamè post singulas auctiones aliquo modo idem numero. Rarefactione nulla quantitas producit, nec condensatione deperditur, sed quantitas aliter modificata modò maiorem modò minorem locum occupare apta est.

23. Agens re vel ratione distinguitur à passio, nec in rem distantem potest agere sine spatio intermedio, per quod virtutem ad passum, siue eiusdem siue diuersæ rationis transfundat. Antiperistasis est intensio alicuius qualitatis ob circumstant contrarium, quæ intensio fit vel ab aliquo extrinseco ibi detento, vel à forma substantiali per resultantiam. Agens quoque in Sphæra passii constitutum reperitur ab eodem, secundum eandem contrarietatem ac partem, nisi ipsius resistentia superet actiuitatem passii.

24. Singulis elementis puris duæ qualitates primæ per se conueniunt, remissa vna, altera intensa, & licet vnum non possit alterum secundum se totum destruere, potest tamen ex quolibet elemento immediatè quoduis fieri: ex asymbolicis verò inter se agentibus generari potest tertium ab vtroque diuersum, citius autem symbolica quàm asymbolica in se transmutantur.

25. Mixtio est miscibilium alteratorum vnio; materia ex qua sunt quatuor elementa, quæ non actu, sed virtute tantum in mixto manent, quorum qualitates seu virtutes non summe intense, sed per mutuam actionem miscibilium remissæ, quædam vt aëther, quædam vt passio adiuuant misti generationem. Quod semel corruptum est, naturaliter redire idem numero nequit, diuina verò virtute eadem numero tam permanentia, quàm successiua materialiter sumpta possunt reproduci.

#### Ex Meteoris.

26. Meteororum materia remota est terra & aqua, proxima verò halitus & vapor ex prædictis elementis elicirus; locum potissimum præstat aëris elementum, in cuius suprema plerumque regione oriuntur meteora ignea, ex terrestribus exhalationibus edelatis; in Mediâ, vapores cælesti calore attracti resoluuntur in pluias, grandines, niues, &c. In infimâ nebula, pruina, mel, & manna ex iis generantur.

27. Ventus fit, cum exhalatio terrestriis à frigiditate mediæ regionis aëris repercussa, & transtuersim agitata nubes, & aërem commouet. Terræ motus crassioribus paulò exhalationibus constat, quæ densis terræ cauernis inclusa, per antiperistasia, vel ab ignibus subterraneis calefiunt, & exitu prohibita, terram concutiunt, ac demum magna cum vi erumpunt. Apparentia meteora vt iris, halo, &c. ex varia luminis cælestis in nubem vaporosam incidentis reflexione proueniunt.

28. Operationes actiuarum qualitarum sunt duplices, quædam ipsam substantiam mixtæ constituunt vel corrumpunt, vt generatio mixtæ & putredo, quarum illa pro actione accidentali sumpta, genere ac specie, imò re ipsa à mixture, quæ substantialis actio est differt. Putredo ab Aristot. describitur corruptio in vnoquoque humido propriæ caliditatis ab aliena caliditate, per extractionem videlicet humidi intrinsecati vel continuatiui, si tota misti natura destruat.

29. Quædam actiones misto iam genito & permanenti contingunt, vt concoctio & inconcoctio, illius tres sunt species; maceratio, quæ est concoctio insiti humidi à naturali calore facta. Assatio à caliditate aliena & sicca; & elixatio, quæ latè sumpta est concoctio eius indefinita; quod in vnoquoque humido inest, facta ab humido calore. His opponuntur tres inconcoctionis species, imma turitas, inquinatio, & praua assatio seu tostio.

*Ex libris de Anima.*

30. Anima est actus primus corporis naturalis potentia vitam habentis organici, sive instrumentalis. Attribuantur ipsi ab Aristot. quinque potentiarum genera, vegetatiuum, sensitium, appetitiuum, loco motiuium, intellectiuium quæ ab ipsa anima realiter distinguuntur, & ab actibus & obiectis suis adæquatis specificantur. Vegetatiua potentia est ipse calor vitalis ac temperamentum primarum qualitarum, subdiuiditur quæ in nutritiuam, augmentatiuam, & generatiuam, quæ realiter idem sunt.

31. In quolibet viuente tantum vna re est anima, ratione tamen nostra multiplex: & minùs nobilis à dispositionibus perfectioribus expellitur, cum homo generatur aut brutum. Anima vegetatiua omnes plantarum, sensitua & rationalis omnes corporis partes in quibus aliqua vitalis operatio viger, informat; Cæteræ vero vt quatuor humores, adeps, spiritus vitalis, pili, cornua, dentes, sanguis animæ & vitæ carent.

32. Alimentum est duplex remotum; quod est substantia corruptibilis, mixta, eiusdem speciei materiæ cum alito, & proximum, quod in viuentis substantiam cedere proximè aptum est. Viuentis quantitas in omnibus partibus animalis verè est continua, licet formis partialibus & inter se non continuis informata sit. Spiritus vitalis duplex est, innatus qui in prima viuentium generatione efficitur, & influens qui ex corde in cætera membra perpetuè diffunditur. Potentiæ vitalis operationes sunt pulsus, respiratio, coactio ac diffusio spirituum vitalium.

33. Vita est permanens animæ cum calido: Mors contra discessio animæ à corpore ob defectum innati caloris. Fames describitur ab Aristot. sicci & calidi cupiditas, quæ ex defectu alimenti proximi, suctu membrorum, compressione ventriculi, sensuque huius compressionis oritur. Sitis est humidi & frigidi appetitus.

34. Diuiditur sensus in externum & internum; externo rectè quinque subiiciuntur species; visus, auditus, odoratus, gustus, tactus, qui dum impressas & expressas species in se recipiunt, passiuæ, quatenus expressas efficiunt actiuæ potentiæ nuncupantur. Sunt verò species sensibiles qualitates reales primæ speciei essentialiter ab obiectis, quorù virtuales imaginés sunt, diuersæ, & nullo sensu externo, vt obiectum quod, perceptibiles. Sensibile aliud proprium vni sensui, aliud commune pluribus, quod modaliter solum diuersam speciem producit à specie sensibilibus proprij.

35. Visus in humore Chrystallino residet pro obiecto adæquato & primario habet colorem & lucem, vtriusque extensionem & intensionem per species intentionales per medium propagatas percipit. Color verus ex elementorum permixtione, & lucis internæ cum opacitate contemperatione ortus speciei essentiali ab apparente differt, qui est varia luminis externi cum perspicuo & opaco permixtio. Lux, est actus lucentis ex se, accidentali distinctine à lumine diuersus, quia ille proprius, hoc alieno subiecto inest.

36. Auditus subiectum est aer innatus secundo auris meatu conclusus & animatus: obiectum adæquatum est sonus, qui est qualitas ex corporum solidorum & leuium percussione, & corporis medij elisione orta, aptaque auditu percipi; quam primum producit, species in tota actiui-

actiuitatis sphaera vndique diffundit, quæ in locum concavum ac benè compactum impingentes sonum iterum atque iterum referunt. Realiter nonnunquam iuxta motum elisi corporis ad aliquam distantiam deferitur sonus, & ex defectu causæ conseruantis, desinit.

37. Odoratus in processibus mamillaribus subiectatur, odores; qui sunt qualitates ex primarum qualitarum temperie ortæ secundum prædominium calidæ & siccæ, mediantibus speciebus tanquam obiectum adæquatum percipit: Gustus pro organo homogeneo linguæ & palatum, pro obiecto saporem habet, qui est qualitas item ex primis prædominante humido. Tactus organum sunt nerui, cutis, & aliæ partes molliores, ad quas per neruos spiritus animales ex cerebro deriuantur. Obiectum adæquatum sunt septem qualitarum contrarietates, quas recenset Aristot. in 2. de gener. t. 8.

38. Sensus internus cerebrum possidet, vnus re, officiis tamen multiplex, à quibus, sensus communis, imaginatiua potentia, phantasia & memoria appellatur: Externorum sensuum sensationes, & obiecta tam præsentia, quam absentia percipit mediantibus propriis speciebus impressis à sensationibus externorum sensuum. Estimatiuam huic sensui negatam intellectui tribuimus; medium externum non habet, internum inter externorum sensuum sensiteria & cerebrum interiacer.

39. Vigilia est exercitium sensuum, somnus autem eorundem cessatio. Somnium est phantasma factum à motu simulacrorum, quæ representantur dormienti quatenus dormit; nequicquam in futurum certa diuinatione ex somniis cognosci potest, nisi sint diuina; ex naturalibus tamen somniis Medici subinde hominis constitutionem colligunt.

40. Anima intellectiua est actus primus hominis, substantia spiritualis, immortalis, forma verè informans mediante vniione diuisibili, non à solo Deo, sed etiam à generante per dispositiones effectâ, in multis multiplex, & diuersa in diuersis perfectione individuali, à solo Deo positis completis dispositionibus creatur, eademque actione perpetuè conseruatur, quamuis alia numero actione corpori vniatur, ita vt sit tota in toto, & tota in qualibet parte.

41. Anima rationalis tres suas potentias à se realiter distinctas per emanationem producit, nimirum intellectum, voluntatem, locomotiuiam. Intellectus & voluntas re distinctas potentias, memoria autem tantum diuersum intellectus actum constituit. Intellectum agentem probabile est realiter distingui à possibili. Species intelligibiles vnà cum phantasmate tam singularium quam vniuersalium.

42. Obiectum intellectus vel est motiuium vel terminatiuum; illud dicitur, quod per propriam speciem intellectum ad sui perceptionem mouere solet; hoc quod aliquem intellectus actum terminat. Communissimum & terminatiuum obiectum intellectus, tam coniunctum cum corpore, quam separati est ens communissimè acceptum. Obiectum motiuium intellectus cum corpore iuncti est tantum sensibile per se; separati verò omne id cuius species ipsi à Deo infunduntur.

43. Appetitus est duplex, sensitiuus & rationalis, sensitiuum obiectum adæquatum est bonum & malum sensu perceptum; diuiduntur in irascibilem & concupiscibilem, ratione inter se distinctos; rationalis obiectum adæquatum est idem malum & bonum intellectu cognitum; diuiduntur voluntatis actus potissimum in actus prosecutionis & fugæ, actus elictos & imperatos.

*Ex Metaphysica.*

44. Metaphysica, quæ est sapientia naturalis, & inter scientias speculatiuas ac naturales summa, & maximè vniuersalis, contempletur ens, quatenus ens, & in quantum est re ac ratione ab omni materia abstractum. Ipsum verò ens quæ tale, conceptum vniocum, ac perfectè secundum rationem representandi præcisum, fundare non potest, potest tamen analogicum & quidem varium pro diuersitate membrorum diuidentium quæ respicit, & ad quæ comparatur.

45. Pleraque Metaphysicæ prædicata sunt analogæ attributionis & proportionalitatis, ut Ens, actus, potentia, substantia, Qualitas, &c. Analogæ autem attributionis significant ipsam formam ad quam terminantur habitudines aliorum, non ipsas diuersas habitudines: hinc fit ut princeps analogatum, seu formam illam, ad quam cætera attributionem habent, distinctè concipiamus, reliqua verò quæ terminantur ad illam, confusè tantum. Ita etiam analogæ proportionalitatis, quia non ipsam similitudinem proportionum, seu habitudinum inter se formaliter significant, omnia æqualiter concipimus, indistinctè tamen prout similes proportionum fundant.

46. Conceptus formalis analogorum secundum rem potest esse perfectè vnus, non verò secundum rationem. Conceptus verò obiectiuus, etsi sit aliquo modo vnus secundum rationem, non tamen potest esse perfectè vnus, sicut nec perfectè præcisus à propriis inferiorum rationibus. Vnitas autem quam talis conceptus habet, merito dicitur vnitas confusionis, eo quod non præsciatur à propriis inferiorum rationibus ac differentiis, sed eas in confuso quasi inuoluat.

47. Ens prout significat idem quod actu existens de solo Deo prædicatur essentialiter: nominaliter verò acceptum, seu prout significat habens essentiam cum aliqua connotatione existentia, saltem a prindinalis, prædicatur essentialiter per se in primo modo de omnibus omnino rebus possibilibus, etiam vltimis differentiis. Idem ens in quantum est analogum attributionis essentialiter tantum prædicatur de principe analogato, Deo, in quantum autem est analogum proportionalitatis quidditatiuè atque essentialiter enunciatur de omnibus suis inferioribus.

48. Essentia communissimè accepta vix potest absque existentia intelligi, creata etiam sub opposito eius potest, realiter tamen ab ea separari siue distingui per nullam potentiam potest. Vniuersarum rerum existentia etiam sunt vniuersæ & vniuersales, ab existentis singularibus, perinde atque ipsæ naturæ quibus proximè conueniunt, abstractæ.

49. Tam ab Esse Essentiæ, quam Existentiæ (prout quidem hodiè sumitur) modaliter à parte rei differt creata substantiarum substantia, sicut ab accidentibus inhærentia actualis, quarum neutra conuenit suæ naturæ essentialiter, quamuis ex vtraque fiat vnum ens per se, per illam scilicet substantia, per hanc concretum accidens. Substantia ac suppositum, sub quo comprehenditur persona differunt in modo significandi. Nam suppositum ac persona ex recepto inter veteres ac recentiores loquendi vsu solis completis substantiis tribuuntur, substantia verò etiam incompletis. Quæ proinde rectè etiam in totalem & partialem distinguitur.

50. Incompletam siue partialem habet anima rationalis separata & iuncta suo corpori, materia prima, partes substantiæ alicuius integrantes: neutram habent vniones, & materiales formæ. Ex quo sequitur primum substantiam totalem corporum bifariam esse diuisibilem in partes essentielles & integrantes, has quidem homogeneas, illas verò heterogeneas. Deinde sequitur Totalem substantiam siue suppositum habere negationem communicationis ut vocant, siue vnionis qua alij vel tanquam pars, vel tanquam forma iungatur,

Partialem verò eam non requirere, sed negationem dependentiæ ab alio tanquam subiecto sustentante, & supposito terminante.

*Ad maiorem Dei gloriam.*

**Cum facultate Superiorum.**